

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO

Chorągiew Gdańska

Hufiec Gdańsk Wrzeszcz – Oliwa

Szczep Rodło

TEMAT: *Sposoby wykorzystania współpracy ze służbami mundurowymi i ratowniczymi w pracy drużyn specjalnościowych.*

Opracował:
pwd. Bartosz Blaszkę

GDĄŃSK 2007

WSTĘP

Specjalność jest to wybrana dziedzina harcerskiego programu wychowawczego, którą w sposób szczególny i pogłębiony zajmują się harcerze zrzeszeni w drużynach i klubach. Specjalność jest to coś, co stanowi podstawę programu działania drużyny, co przenika większość form pracy, co stanowi element wyróżniający drużyny spośród wielu innych, co w końcu stanowi zasadniczą ścieżkę doskonalenia harcerza - od zaciekawienia do specjalizacji. Specjalność wyróżnia, specjalność stwarza możliwości doskonalenia wiedzy i umiejętności jej członków w konkretnej dziedzinie, ale specjalność również wymaga zaangażowania i konkretnych działań. W niektórych specjalnościach będzie się to wiązało z podjęciem współpracy ze służbami mundurowymi oraz ratowniczymi specjalizującymi się w dziedzinie, która nas interesuje.

Chciałbym, aby niniejsza praca pomogła każdemu, kto będzie w przyszłości pracował lub już pracuje ze specjalnością proobronną, Harcerskiej Służby Granicznej, Harcerskiej Służby Ruchu Drogowego, pożarniczą, ratowniczo – medyczną lub każdą inną, odnaleźć pole do współpracy jego drużyny z zawodowcami ze służb mundurowych i ratowniczych, w ramach wybranej przez siebie specjalności harcerskiej. Nie ma to być jednak zbiór gotowych pomysłów, a jedynie kierunkowskaz, który wskaże właściwy kierunek działań, pokaże co inni robią w ramach mojej specjalności, a ja też mógłbym to robić i jak można szukać drogi do realizacji własnych pomysłów.

Wszystkie podane w niniejszej pracy przykłady, są zaczerpnięte z życia na podstawie zdobytych przeze mnie materiałów, zasłyszanych informacji i obserwacji poczynionych przez lata harcerskiej służby. Tam gdzie było to możliwe, starałem się podeprzeć przykładem konkretnego środowiska, realizującego w praktyce opisane przeze mnie działania.

HARCERSKIE DRUŻYNY PROOBRONNE

Harcerstwo nierozdzielnie kojarzy się z wojskiem - hierarchia, dyscyplina, mundury, stopnie etc. Polski skauting od samego powstania związany był z organizacjami paramilitarnymi, a harcerze brali czynny udział w walkach o odzyskanie przez Polskę niepodległości w I wojnie światowej oraz w walkach o ustanowienie granic II RP. Wchodzili indywidualnie w skład oddziałów wojskowych lub walczyli całymi drużynami. Harcerze pełnili także funkcje pomocnicze łączników, kurierów, sanitariuszy oraz wartowników. W czasie wojny z Rosją Sowiecką w 1920 roku pełnili straż nad Wisłą. W związku z zasługami harcerzy w walce o niepodległość kraju, władze wojskowe zezwoliły na noszenie krzyży harcerskich, jako jedynych cywilnych odznak, na wojskowych mundurach – zezwolenie to obowiązuje do dzisiejszych czasów.

W okresie II wojny światowej harcerze ponownie włączyli się aktywnie do walki zbrojnej. Tym razem stworzyli własną, konspiracyjną organizację – słynne Szare Szeregi, która prowadziła akcję małego sabotażu, dywersji, szkoleniową oraz walki zbrojnej.

Tradycyjne związki harcerstwa z wojskiem, a także chęci przeżycia mocnych wrażeń i marzenia o byciu żołnierzem, w ZHP realizują drużyny obronne. Specjalność proobronna daje środowiskom wiele możliwości pracy oraz bardzo urozmaica i uatrakcyjnia ich program. W ramach tej specjalności można uprawiać strzelectwo, survival, sporty walki, zjazdy linowe, wspinaczkę, paintball, ASG, nurkowanie, skoki spadochronowe i wiele innych dyscyplin związanych z szeroko pojętą obronnością oraz hartowaniem ciała i umysłu, a także kształtowaniem charakteru.

Ważnym elementem pracy drużyny o specjalności proobronnej jest współpraca z profesjonalnymi służbami i instytucjami m.in. wojskiem, policją, klubami pływackimi i wspinaczkowymi, aeroklubami, Obroną Cywilną, LOK-iem i wieloma innymi. Współpraca ta może przyjąć dwie postacie – formalną i nieformalną. Pierwsza polega na podpisaniu umowy o współpracy między wybraną jednostką/instytucją a Komendą Chorągwi. W takim przypadku drużyna otrzymuje opiekuna z ramienia jednostki/instytucji patronackiej. W przypadku Sił Zbrojnych RP, zasady współdziałania jednostek wojskowych z drużynami harcerskimi ZHP

reguluje umowa z Ministerstwem Obrony Narodowej z dnia 6 grudnia 1993 r. sygnowana podpisami ministra Kołodziejczyka i naczelnika ZHP hm. Paławskiego. Współpraca nieformalna opiera się na kontaktach personalnych – drużynowym może być żołnierz lub inna osoba zawodowo związana z obronnością; może być to kontakt z osobą z otoczenia drużyny związanej z wojskiem lub inną instytucją.

Współpraca pomiędzy drużyną a jednostką/instytucją może odbywać się na kilku płaszczyznach: szkoleniowej, programowej, logistycznej i finansowej. Jej zakres i sposób realizacji określają w porozumieniu drużynowy i dowódca danej jednostki / kierownik danej instytucji.

W ramach współpracy szkoleniowej wojsko, OC, LOK, policja i inne instytucje, udostępniają współpracującym drużynom swoje obiekty szkoleniowe (strzelnice, poligony, salki walki wręcz, ścianki wspinaczkowe, ośrodki szkolenia specjalistycznego itp.) i sprzęt oraz zapewniają kadrę instruktorską. Dzięki temu istnieje możliwość zdobycia pozazwiązkowych, często państwowych oraz międzynarodowych, uprawnień np. licencji i patentów strzeleckich, klasy wyszkolenia nurkowego, spadochronowego, uprawnień instruktorskich OC, itp.

Współpraca programowa, to wspólne organizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć. Może to być współtworzenie obchodów święta jednostki, dnia patrona jednostki, który może być także bohaterem drużyny, czy udział w przygotowywaniu ceremonii obchodów świąt państwowych i narodowych. Jest to doskonale pole do wykorzystania przez drużynowego metody wychowawczej oddziaływania przez ceremoniał. Polega ono na wywołaniu emocji i przeżycia, na podstawie których ma kształtować się komponent uczuciowy takich postaw, jak patriotyzm, godność i honor. Oddziaływanie to umacnia więzi oraz kształtuje umiejętność zachowań w sytuacjach uroczystych. Jest to także dobra okazja do pokazania się drużyny „na zewnątrz” oraz do integracji z jednostką patronacką.

Współpraca programowa to nie tylko imprezy o charakterze ceremonialnym. To także zajęcia „w polu” – manewry techniczno-obronne, turnieje strzeleckie, „biegi komandosa”, zawody sportowe. Drużyna układa program takich zajęć w porozumieniu z przedstawicielem jednostki (opiekunem), a jednostka udostępnia odpowiednie miejsce i dostarcza potrzebny sprzęt oraz instruktorów. Organizując tego typu przedsięwzięcia, drużynowy może sprawdzić się w roli kierownika zespołu, a jego harcerze w roli członków sprawnie działającej grupy. Wykorzystują oni w praktyce dotychczas zdobyte umiejętności, wiedzę i doświadczenia, ale mogą też wiele się nauczyć od swoich instruktorów w trakcie przygotowywania zadań. Przykładem takiej współpracy mogą być Ogólnopolskie Jesienne Gry Polowe organizowane przez drużyny proobronne z Hufca Lębork we współpracy z 44 Bazą Lotniczą Marynarki Wojennej RP w

Siemirowicach oraz z jednostkami 7 Brygady Obrony Wybrzeża stacjonującymi w Lęborku lub Manewry Techniczno-Harcersko-Ekologiczne „Morąg 2007” zorganizowane przez 101 DHS K-S G.R.S.W.R. „Czarny Skorpion” i JW 1475 z Morąga.

Współpraca logistyczna to zabezpieczenie działania drużyny przez jednostkę patronacką. Przede wszystkim chodzi o zapewnienie miejsca na harcówkę, jeśli drużyna nie działa przy żadnej szkole. Przykładem może być 23 Gdyńska Drużyna Starszoharcerska „Wrota” działająca przy Klubie Garnizonowym III Flotylli Okrętów Marynarki Wojennej RP.

W ramach współpracy logistycznej drużyna może także postarać się o doposażenie sprzętem z demobilu, np. menażkami, manierkami, umundurowaniem polowym wycofywanych wzorów, itp.. Wystarczy w tej sprawie złożyć wniosek do dowódcy jednostki, najlepiej przez opiekuna, jeżeli takowy jest. Można też wejść na stronę Departamentu Wychowania i Promocji Obronności, na której opisane są zasady przekazywania mienia powojkowego.

W ramach współpracy finansowej drużyna może ubiegać się o dofinansowanie w postaci grantu. Warunkiem jest opracowanie projektu o tematyce szeroko pojętej obronności i złożenie go do odpowiedniej komórki. Odbywa się to na poziomie ministerialnym, gdyż jednostki nie posiadają ani odpowiednich funduszy, ani struktur, aby zajmować się taką działalnością. W Ministerstwie Obrony Narodowej komórką odpowiedzialną za takie sprawy jest Departament Wychowania i Promocji Obronności. Oczywiście w przypadku większej ilości projektów, o przydziale środków będzie decydował konkurs, ale trud pracy włożony w przygotowanie wniosku może się opłacić i zaowocować realizacją udanego projektu.

DRUŻYNY HARCERSKIEJ SŁUŻBY GRANICZNEJ

Specjalność Harcerskiej Służby Granicznej i specjalność proobronna mają tą sama genezę. Jest to uwarunkowanie historyczne, bo związki harcerzy z polskimi formacjami wojskowymi są chyba najpiękniejszymi i najbardziej chlubnymi kartami w historii ZHP. Wszędzie, gdzie chodziło o obronę i dobro Ojczyzny, tam polscy harcerze zawsze dawali świadectwo patriotyzmu. Dotyczyło to również ochrony granic naszego państwa. Współcześnie działa dalej magia munduru i zielonego otoku, duma z samodzielności w działaniu i znajomości terenu, a

wreszcie możliwości wspólnego pełnienia służby przy wykorzystaniu nowoczesnego sprzętu.

Obie specjalności mają nie tylko wspólną genezę. Również rodzaje współpracy, z odpowiednimi dla danej specjalności służbami mundurowymi, są takie same. A zatem może to być współpraca sformalizowana umową pomiędzy placówką Straży Granicznej (strażnicą, dywizjonem czy graniczną placówką kontrolną) a Komendą Chorągwi reprezentującą drużynę lub nieformalna poprzez kontakty personalne (np. drużynowy jest oficerem SG). W pierwszym przypadku drużyna podobnie jak w przy współpracy z wojskiem, otrzymuje opiekuna z ramienia SG.

Płaszczyzny współpracy również są podobne. Różnice stanowią jedynie formy pracy i treści programowe, wynikające z odmienności zadań stawianych przed obiema formacjami.

Członkowie drużyn HSG biorą udział w szkoleniu fachowym, prowadzonym przez instruktorów ze SG. Harcerze uczą się rozpoznawania śladów, obserwacji, patrolowania, kontroli osób i pojazdów, wykrywania i rozpoznawania narkotyków.

W ramach współpracy programowej, podobnie jak w przypadku drużyn proobronnych, drużyny HSG mogą brać udział w różnego rodzaju uroczystościach i ceremoniach organizowanych przez SG. W tym roku na przykład, Komenda Główna SG zaprosiła Inspektorat HSG GK ZHP do współorganizowania głównych obchodów święta tej formacji w Warszawie. Z zaproszenia skorzystało kilka drużyn, wystawiając swoje reprezentacje.

W ramach współpracy na płaszczyźnie programowej, drużyny HSG organizują wspólnie z placówkami SG także inne przedsięwzięcia jak np. 1 Podlaskie Manewry Drużyn HSG, które przygotowały wspólnie Komenda Hufca Suwałki i Placówka SG w Nowym Dworze.

Najbardziej atrakcyjną dla harcerzy formą współpracy programowej, są wspólne patrole graniczne pełnoletnich harcerzy z funkcjonariuszami SG. Pozwalają one wykorzystać w praktyce wszystkie zdobyte w ramach szkoleń umiejętności i wiedzę oraz przeżyć niezapomnianą przygodę, która w przyszłości może zamienić się w zawodową służbę w Straży Granicznej.

Współpraca logistyczna, to oczywiście miejsce na harcówkę. Nie zawsze jest to możliwe, gdyż niektóre placówki SG nie posiadają odpowiednich budynków ku temu. Jeżeli jednak jest taka możliwość, należy to wykorzystać i zapisać w umowie. Nie istniejąca już drużyna HSG z Hufca Gdańsk Wrzeszcz – Oliwa, współdziałająca z Komendą Morskiego Oddziału SG, odbywała zbiórki w jej budynkach w koszarach SG w Gdańsku Nowym Porcie.

DRUŻYNY HARCERSKIEJ SŁUŻBY RUCHU DROGOWEGO

Harcerska Służba Ruchu Drogowego to rodzaj działalności programowej ZHP, gdzie harcerki i harcerze realizują działania w zakresie wychowania komunikacyjnego oraz rozwijają swoje zainteresowania motoryzacją, uprawianiem turystyki rowerowej i motorowerowej, przy jednoczesnym zdobywaniu uprawnień państwowych. Drużyn HSRD przy realizacji swojego programu współpracują z policją drogową, żandarmerią wojskową, strażą miejską i PZMot – em.

W przypadku drużyn HSRD nie spotkałem się z przypadkiem podpisywania umowy z konkretną jednostką policji, czy ŻW. Współpraca ma raczej charakter zadaniowy (współdziałanie przy konkretnym zadaniu) i opiera się na kontaktach drużynowego z funkcjonariuszem „drogówki” z komendy policji odpowiedniej dla miejsca działania drużyny,.

Pierwszym etapem współpracy, jak w przypadku poprzednich specjalności, jest szkolenie. Funkcjonariusze policji, straży miejskiej lub żołnierze żandarmerii wojskowej, mogą w ramach zbiórek przeprowadzić cykl zajęć na temat przepisów ruchu drogowego, zasad kierowania nim, poruszania się po drogach. Ułatwi to w przyszłości współdziałanie podczas realizacji wspólnych zadań.

W ramach kontaktów z Polskim Związkiem Motorowym, który wprawdzie nie jest ani służbą mundurową, ani ratowniczą, ale zajmuje się także problematyką bezpieczeństwa na drogach, harcerze mogą zdobywać wiedzę i umiejętności z zakresu udzielania pierwszej pomocy w wypadkach komunikacyjnych. Mogą również zdobyć uprawnienia ratownika drogowego PZMot.

Gdy mamy już przeszkolonych harcerzy w drużynie, możemy zacząć współdziałać z zawodowcami. I tak, w ramach współpracy z policją drogową, drużyna HSRD może brać udział w akcjach „Stop, dziecko na drodze”, czy „Bezpieczna droga do szkoły”. Może także współorganizować z Sekcją Ruchu Drogowego odpowiedniej Komendy Miejskiej (Powiatowej) Policji "Letnią szkołę ruchu drogowego" i egzaminy na kartę rowerową i motorowerową oraz etapy konkursu wiedzy o ruchu drogowym. W Krakowie drużyny z Inspektoratu HSRD

tamtejszej chorągwi wraz z KMP w Krakowie, organizują Konkurs Wiedzy o Ruchu Drogowym dla szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Harcerze specjalności HSRD pomagają również służbom mundurowym przy zabezpieczeniu różnego rodzaju imprez – świąt państwowych, kościelnych, pielgrzymek, koncertów, festynów itp. Pełnią swoją służbę pomagając policjantom, kierowcom i pieszym na parkingach, skrzyżowaniach i drogach dojazdowych. W tym miejscu ponownie podeprę się przykładem współdziałania krakowskich drużyn HSRD i KMP w Krakowie, które wspólnie zabezpieczyły Święto Bożego Miłosierdzia w sanktuarium w Łagiewnikach, gdzie harcerze pomagali policji w wyżej wymienionych miejscach. Pełnili również służbę informacyjną zarówno dla kierowców – pielgrzymów jak i tych niezmotoryzowanych.

HSRD to nie tylko zagadnienia komunikacyjne. Harcerze tej specjalności stanowią najczęściej także Harcerską Służbę Porządkową. Współdziałają wtedy ze służbami porządkowymi, zabezpieczając różnego rodzaju imprezy i uroczystości. Poruszając się w patrolach, pilnują porządku, udzielają informacji, niosą pierwszą pomoc poszkodowanym. Często zdarza się, że do takiego patrolu HSP jest przydzielany funkcjonariusz policji lub straży miejskiej.

HARCERSKIE DRUŻYNY POŻARNICZE

W kręgach osób zajmujących się w ZHP specjalnościami ratowniczo – medycznymi oraz pożarniczymi, toczy się ożywiona dyskusja na temat dalszych losów tej drugiej. Część instruktorów i harcerzy jest zdania, że drużyny pożarnicze należy przekształcić w drużyny ratownicze (lub Harcerskie Grupy Ratownicze). Inni z kolei są zdania, że specjalność ratownicza, tak jak dotychczas, powinna zachować swoją odrębność. Stanowisko Głównej Kwatery przychyliła się raczej do zdania zwolenników pierwszej opcji, gdyż już teraz nie istnieje przy GK

Inspektorat Drużyn Pożarniczych, a całość pracy drużyn tej specjalności koordynuje Harcerska Szkoła Ratownictwa. Przyczyną takiej sytuacji są zmiany w doktrynie bezpieczeństwa publicznego, jak też zasad funkcjonowania jednostek ratowniczo-gaśniczych. Wymuszają one zmiany w programie drużyn pożarniczych. Coraz mniejszy udział w nim zaczynają mieć ćwiczenia gaśnicze, a coraz częściej członkowie tych drużyn doskonalą się w technikach ratownictwa medycznego i specjalnego. To sprawia, że drużyny te powoli ewoluują w kierunku harcerskich drużyn i grup ratowniczych.

Mimo zmiany części zadań, nadal głównym partnerem drużyn pożarniczych (ratowniczych) pozostaje Państwowa Straż Pożarna, a nawet bardziej Ochotnicza Straż Pożarna. Strażacy z OSP podobnie jak harcerze i instruktorzy z HDP nie są zawodowcami.

Współpraca HDP z OSP może przybierać dwie formy – luźniejszą i ściślejszą. Pierwsza polega na tym, że drużyna jest tylko członkiem ZHP i podlega tylko jej instrukcją i regulaminom, także tym dotyczącym pożarnictwa. W takim przypadku drużyna współdziała tylko z wybraną jednostką OSP (względnie PSP), a współpraca przyjmuje głównie charakter programowy, np. wycieczki do remizy, pokazy sprzętu, pokazy różnych technik i akcji, prelekcje, pogadanki propagujące bezpieczne zachowania itp.

Ściślejsza forma współpracy polega na tym, że HDP oprócz przynależności do ZHP, jest także członkiem Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP, jako Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza. Podlega ona wtedy nie tylko przepisom ZHP, ale także regulacjom, regulaminom i kontroli ZOSP RP. Jednocześnie taka forma współpracy, daje drużynie duże korzyści.

Posłużę się tu przykładem 12 Harcerskiej Drużyny Pożarniczej z Widzimia z Chorągwi Ziemi Lubuskiej ZHP. Drużyna podjęła ścisłą współpracę z jednostką OSP w Starym Widzimi jako MDP. W ramach tej współpracy, strażacy umundurowali drużynę (w niebieskie strażackie mundury, które jednak zostały zaaprobowane przez władze harcerskie) oraz wyposażyli w niezbędny sprzęt pożarniczy, np. hełmy, czy toporki, które od tamtej chwili harcerze noszą na pasach harcerskich w miejsce finek.

Kolejnym zyskiem dla 12 HDP płynącym z należenia do ZOSP jest własna harcówka w remizie strażackiej, która zapewnia miejsce na zbiórki, szkolenia, czy różnego rodzaju zabawy organizowane przez drużynę.

12 – stka bierze udział nie tylko w harcerskich zawodach i turniejach pożarniczych, ale także w tych organizowanych dla Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych z całego kraju. Dzięki temu nawiązują kontakty z innymi MDP, wymieniają się doświadczeniami, zawierają nowe znajomości. Jeżdżą na rajdy, biwaki, obozy harcerskie, ale również na obozy pożarnicze, w tym międzynarodowe jak np. w Niemczech w mieście Brand.

Pełnoletni harcerze biorą czynny udział w akcjach gaśniczych wraz ze strażakami ochotnikami z Wodzimia, pozostali zaś w patrolowaniu terenów leśnych zagrożonych pożarami i popularyzowaniu wśród dzieci i młodzieży szkolnej zasad bezpieczeństwa przeciwpożarowego; wykonują czynności pomocnicze podczas akcji gaśniczych; opiekują się dziećmi; pomagają w zabezpieczeniu i ewakuacji ludzi, zwierząt oraz mienia; pełnią służbę łącznikową i medyczną. Dzięki temu wszystkiemu udało się kadrze 12 – stki zbudować tak atrakcyjny program pracy dla drużyny, że w ciągu trzech lat działalności powiększyła swoją liczebność z kilkunastu osób do około 60, co zaowocowało powstaniem Szczepu Drużyn Pożarniczych i sprawiło, że jest on najliczniejszym środowiskiem Wolszczańskiego Hufca ZHP.

Specjalność pożarnicza to jednak nie tylko gaszenie pożarów. Zawiera ona w sobie elementy wielu innych specjalności takich jak techniki linowe, ratownictwo, łączność. W tych dziedzinach można nawiązać współpracę z zawodowcami z jednostek ratowniczo – gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej. Uzyskanie odpowiednich uprawnień i współpraca z konkretną jednostką OSP, pozwoli drużynie na działanie w Krajowym Systemie Ratowniczym.

HARCERSKIE DRUŻYNY RATOWNICZO – MEDYCZNE

Specjalność ratowniczo – medyczna ma uniwersalny charakter. Jej elementy można wpisać w program pracy różnych grup wiekowych. Dla zuchów będą to zbiórki tematyczne o profilaktyce bezpieczeństwa powszechnego. Harcerze podczas gier ratowniczych będą przyswajając praktyczną wiedzę i umiejętności. Dla harcerzy starszych jest to doskonała okazja wszechstronnego rozwoju zainteresowań oraz preorientacji zawodowej. Wędrownicy mogą zaś z nabytymi umiejętnościami odnaleźć sobie pole służby.

I właśnie z tymi dwiema ostatnimi grupami wiekowymi odbywa się zasadnicza praca w specjalności ratowniczo – medycznej. Jest ona prowadzona dwutorowo – dla wszystkich środowisk harcerskich w ramach systemu odznak „Ratownik ZHP” oraz w drużynach specjalnościowych, Harcerskich Grupach Ratowniczych i Harcerskich Klubach Ratowniczych, dla osób chcących specjalizować się w tej dziedzinie. Całość zagadnień związanych z tą specjalnością koordynuje Harcerska Szkoła Ratownictwa.

W przeciwieństwie do specjalności tzw. „mundurowych”, współpraca drużyn ratowniczo – medycznych z odpowiednimi służbami ma charakter bardziej osobisty niż instytucjonalny. Dotyczy to zwłaszcza służby zdrowia, gdzie właściwie z drużyną współpracuje zaprzyjaźniony lekarz, ratownik medyczny, czy pielęgniarz, a nie szpital, przychodnia, czy pogotowie. Osoby te rekrutują się głównie spośród rodzin lub znajomych członków drużyny, ale zdarzają się i przypadki ludzi dobrej woli, którzy chcą społecznie zrobić coś dla swojej „małej ojczyzny”.

Inaczej ma się sprawa w przypadku np. Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego czy Obrony Cywilnej. Obie te instytucje dysponują terytorialnymi przedstawicielstwami, których jednym z zadań jest propagowanie wiedzy i umiejętności specjalistycznych z danej dziedziny w środowisku lokalnym. Jednakże na podstawie przeprowadzonego w ramach pisania niniejszej pracy rozpoznania, mogę stwierdzić, że współpraca drużyn ratowniczych z tymi organizacjami jest niewielka, za to pól do współdziałania jest wiele.

W ramach współpracy instruktorzy WOPR-u mogliby prowadzić dla członków drużyn ratowniczo – medycznych kursy na młodszych ratowników WOPR i ratowników WOPR lub ewentualnie, z przyczyn finansowych, szkolenia z technik ratownictwa wodnego nie zakończone zdobywaniem uprawnień.

Harcerze specjalności ratowniczo – medycznej mogliby również pełnić razem z ratownikami WOPR służbę w obstawie imprez odbywających się na wodzie, np. regat, lub w strefie brzegowej, np. koncertów na plaży. Wspólne, harcersko – WOPR-owskie, zespoły mogłyby również brać udział w akcji wakacyjnego patrolowania zbiorników wodnych – jezior, rzek, kanałów. Ratownikom WOPR-u, którzy na kursie mają tylko jeden wykład z zasad udzielania pierwszej pomocy, na pewno przydałoby się wsparcie ratowników przedmedycznych, którzy ustawicznie szkolą się w tej dziedzinie.

Idąc dalej tym tokiem rozumowania, drużyny ratowniczo – medyczne, HGR-y, czy HKR-y posiadające w gronie swoich członków lub przyjaciół lekarzy, ratowników medycznych bądź instruktorów pierwszej pomocy, mogłyby prowadzić szkolenia dla WOPR-u.

Ciekawą i atrakcyjną formą współpracy mogłaby być harcersko – WOPR-owska lub harcerska, działająca przy WOPR-ze, wzorcowa drużyna WOPR. Umożliwiłaby ona wymianę doświadczeń, wzajemne szkolenie oraz wspólne uczestnictwo w zawodach ratowniczych, medycznych i wodnych. Kilka lat temu gdański WOPR podjął się utworzenia takiej wzorcowej drużyny, w której skład weszło kilku harcerzy i instruktorów (nie reprezentowali oni jednak żadnej jednostki organizacyjnej ZHP). Niestety z przyczyn personalnych eksperyment nie trwał długo. Jest to jednak inicjatywa godna przemyślenia i wdrożenia w życie w ramach ZHP.

Współpraca z Obroną Cywilną, to głównie wspólne ćwiczenia z zakresu ewakuacji ludności oraz udziału w akcjach związanych z wypadkami masowymi. Mogą to też być szkolenia prowadzone przez instruktorów OC dla harcerzy drużyn ratowniczo – medycznych z zakresu ewakuacji ludzi, zwierząt i mienia, ratownictwa specjalistycznego oraz zabezpieczania terenu, np. podczas powodzi.

Jest też możliwość podjęcia współpracy szkoleniowej z GOPR-em lub TOPR-em w zakresie nauki technik linowych i ratownictwa górskiego. Ze względu na wymagania stawiane ratownikom górskim jak i stopień ryzyka jaki towarzyszy akcjom w górach, nie widzę szans na udział w nich harcerzy z drużyn ratowniczo – medycznych.

PODSUMOWANIE

Jak wspomniałem we wstępie do niniejszej pracy, nie jest to zbiór gotowych pomysłów do wykorzystania od zaraz. Dlatego nie zamieściłem tu wszystkich możliwych sposobów wykorzystania współpracy ze służbami mundurowymi i ratowniczymi, a jedynie te, które moim zdaniem są najważniejsze, najbardziej charakterystyczne dla danej specjalności i najciekawsze. Poza tym, tak naprawdę nie da się tego zrobić, gdyż to tylko od pomysłowości i zaradności drużynowego zależy jak wykorzysta on możliwość współdziałania z zawodowcami w dziedzinie go interesującej.

Na koniec chciałbym tylko udzielić dwóch rad osobom, które chcą podjąć współpracę ze służbami mundurowymi i ratowniczymi.

Po pierwsze szukajmy takich miejsc, w których będą naprawdę chcieli z nami współpracować. Nie „uszcześliwiamy” nikogo na siłę naszą obecnością, gdyż taka wymuszona współpraca nie przyniesie nam zamierzonych efektów, ani nie da rzadnej przyjemności.

Po drugie pamiętajmy, że współdziałając z instytucjami i organizacjami, reprezentujemy w nich cały Związek Harcerstwa Polskiego – jak będą widzieć nas, tak będą spostrzegać całe ZHP. Zatem, gdy już podejmiemy współpracę, podejźmy do tego poważnie i odpowiedzialnie.

Życzę powodzenia w pracy z harcerskimi specjalnościami, jak największej satysfakcji i przyjemności, płynącej z faktu udanej współpracy drużyny ze służbami mundurowymi i ratowniczymi.

ŹRÓDŁA

- ◇ Oficjalna strona internetowa Związku Harcerstwa Polskiego
- ◇ Oficjalna strona internetowa Chorągwi Białostockiej ZHP
- ◇ Oficjalna strona internetowa Hufca Lębork ZHP
- ◇ Oficjalna strona internetowa Hufca Morąg ZHP
- ◇ Strona internetowa 12 Harcerskiej Drużyny Pożarniczej z Widzimia
- ◇ Oficjalna strona internetowa Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP
- ◇ Materiały dostarczone przez dh. pwd. Wiktora Maj z Inspektoratu Ruchu Drogowego Chorągwi Krakowskiej ZHP
- ◇ Materiały dostarczone przez dh. Martę Banasik z 23 Gdyńskiej Drużyny Starszoharcerskiej „Wrota”
- ◇ Zaszysane informacje i obserwacje własne